

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра Технології кормів і годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Живлення тварин та якість кормів

(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю **Н2 Тваринництво**

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник: _____
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології кормів і годівлі тварин	протокол від <u>18.05.2026</u> № <u>11</u>
	Завідувач кафедри _____ (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

_____ (підпис) _____ (ПІБ)
Омар А.О.

Декан факультету, де реалізується освітня програма

_____ (підпис) _____ (ПІБ)
Венісіа В.В.

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

_____ (ПІБ)
Хмельницький І.М.
_____ (ПІБ)
Шарута А.О.

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

_____ (підпис) _____ (ПІБ)
Т.Ван (Надіє Параніс)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06 2026 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ВК	Живлення тварин та якість кормів					
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів і годівлі тварин					
3.	Статус ОК	Вибірковий					
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	-					
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва/Н2 Тваринництво					
6.	Рівень НРК	7 рівень					
7.	Семестр та тривалість вивчення	3 семестр, 11 тижнів					
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5					
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)				Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні			
		денна	заоч.	денна	заоч.	денна	заоч.
		22	-	22	-	106	-
10.	Мова навчання	Українська					
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Опара Віктор Олексійович					
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри Технології кормів і годівлі тварин кабінет 319 головного корпусу ел. адреса: yvp72@ukr.net консультації: щосереди 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ .					
	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна Живлення тварин та якість кормів сприяє підготовці фахівців, здатних розв'язувати практичні проблеми професійної діяльності в галузі виробництва продукції тваринництва з питань організації ефективного використання якісних кормів за нормованої годівлі тварин. Основні завдання вивчення дисципліни – надання майбутнім спеціалістам знань щодо науково обґрунтованої організації повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин і птиці з метою позитивного впливу на обмінні процеси в їх організмі та досягнення оптимального рівня продуктивності і якості виробленої продукції. В результаті вивчення освітнього компонента студент буде здатен оцінювати та аналізувати: якість кормів та кормову базу господарства; склад та поживність фактичних раціонів сільськогосподарських тварин, технологію годівлі тварин різних видів та виробничих чи статеві-вікових груп; рецептуру комбікормів та балансуючих кормових добавок;					

		організувати нормовану годівлю тварин з метою ефективного ведення галузі.
Мета освітнього компонента		Формування у студентів знань, умінь щодо системи знань і навичок для вирішення практичних завдань щодо живлення тварин залежно від технологій виробництва тваринницької продукції. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема здатність до аналізу та оптимізації раціонів для різних видів і статеві-вікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням наявних фінансових та ресурсних обмежень а також на основі існуючих норм потреби в поживних, мінеральних та біологічно-активних речовинах навчитися складати збалансовані повнораціонні комбікорми та кормові суміші, які б забезпечували заплановані відтворювальні показники, ріст та розвиток молодняку, рівень збереженості та високу продуктивність сільськогосподарських або домашніх тварин та птиці.
Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП		Освітній компонент базується на ОК3. Сучасні технології кормів і кормових добавок, ОК4. Інноваційні технології виробництва продукції тваринництва, ОК8. Біологія продуктивності с.-г. тварин ОК9. Інновації у молочному і м'ясному скотарстві.
Політика академічної доброчесності		Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні: відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу. Є неприйнятним для студента: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності. За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності: – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу;

		– попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); – арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.
	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3504

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Визначити особливості проходження обмінних процесів в організмі тварин.	Індивідуальне завдання, підсумковий залік
ДРН 2. Провести оцінку та визначити категорію якості сіна, соломи, зеленого корму, силосу, сінажу, коренебульбоплодів.	Індивідуальне завдання, підсумковий залік
ДРН 3. Скласти раціони для тварин різних статевих вікових груп великої рогатої худоби і визначати їх біологічну повноцінність та продуктивну дію.	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий залік
ДРН 4. Розробляти раціони та систему годівлі овець і кіз відповідно до діючих норм годівлі	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий залік
ДРН 5. Скласти рецепти комбікормів для підсисних свиноматок та молодняку свиней на відгодівлі.	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий залік
ДРН 6. Визначити норму годівлі та скласти добові раціони для робочих коней та жеребних кобил	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий залік
ДРН 7. Розробляти та впроваджувати нормовану годівлю с.-г. птиці, кролів та хутрових звірів	Індивідуальна розрахункова робота, підсумковий залік

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу						Рекомендована література
	Аудиторна робота				Самостійна робота		
	Лк		ПЗ				
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денн	заоч.	
Тема 1. Наукові основи повноцінної годівлі тварин 1. Оцінка поживності кормових засобів за хімічним складом. 2. Обмін речовин та енергії в організмі тварин. 3. Мінеральні елементи та вітаміни у структурі кормових засобів і обміні речовин в організмі тварин.	4	-	4	-	14	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Тема 2. Технологія кормів та оцінка їх якості	4	-	4	-	16	-	Основна:

1. Об'ємисті корми 2. Концентровані корми. 3. Кормові засоби тваринного походження. Корми мікробного і хімічного синтезу. Мінеральні, вітамінні та інші добавки.							1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Тема 3. Особливості годівлі великої рогатої худоби за періодами виробничого циклу. Норми годівлі. 1. Годівля молочних та м'ясних корів і бугаїв-плідників. 2. Годівля ремонтного молодняку великої рогатої худоби. 3. Годівля великої рогатої худоби при вирощуванні на м'ясо. 4. Годівля великої рогатої худоби м'ясних порід	4	-	4	-	12	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Тема 4. Нормована годівля овець та кіз 1. Біологічні особливості овець і кіз. 2. Нормування живлення овець і кіз. 3. Особливості годівлі овець і кіз різних статеві-вікових груп	2	-	2	-	16	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Тема 5. Нормована годівля свиней 1. Біологічні особливості обміну речовин і свиней. Особливості нормування протеїнового, вітамінного та мінерального живлення свиней 2. Годівля кнурів-плідників і свиноматок. 3. Годівля молодняку свиней в період вирощування і відгодівлі. Годівля ремонтного молодняку свиней. Відгодівля свиней.	2	-	2	-	16	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Тема 6. Нормована годівля коней 1. Біологічні особливості травного апарату коней. Потреба в факторах живлення і основні корми для різних груп коней.	2	-	2	-	16	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні

2. Годівля робочих коней. Годівля племінних жеребців. Годівля жеребних і лактуючих кобил. Годівля молодняку коней.							ресурси
Тема 7. Нормована годівля с.-г. птиці, кролів та хутрових звірів 1. Біологічні особливості травної системи і живлення кролів. Норми годівлі дорослих кролів та молодняку. 2. Годівля курей-несучок. Годівля індиків. Особливості годівлі курчат-бройлерів. Годівля качок. Годівля гусей. 3. Годівля м'ясоїдних тварин. Особливості нормування і практичної годівлі норок.	2	-	2		16	-	Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6 Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6 електронні ресурси
Всього	22	-	22	-	106	-	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекції, практична робота,	8/2	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	14/24
ДРН 2	Лекції, практична робота, заняття на віварії СНАУ.	8/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	16/12
ДРН 3	Лекції, презентація, практична робота, заняття на віварії СНАУ, виїзне заняття.	8/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, підготовка доповіді з презентацією, використання ПК.	12/20
ДРН 4	Лекція, презентація, практична робота, використання програмного забезпечення	4/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуальної розрахункової роботи.	16/20
ДРН 5	Лекція, практична робота, використання програмного забезпечення	4/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, використання ПК та програмного забезпечення для виконання індивідуальної розрахункової роботи.	16/20

ДРН 6	Лекція, практична робота, використання програмного забезпечення	4/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання.	16/20
ДРН 7	Лекція, практична робота, використання програмного забезпечення	4/-	Опрацювання конспекту, літературних джерел.	16/20

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання з Теми 1.	10 балів / 10%	3 семестр, 1 тиждень
2.	Індивідуальне завдання з Теми 2.	10 балів / 10%	3 семестр, 3 тиждень
3.	Презентація, доповідь.	10 балів / 5%	3 семестр, 5 тиждень
4.	Індивідуальне завдання з Теми 4.	25 балів / 25%	3 семестр, 10 тиждень
5.	Індивідуальне завдання з Теми 5.	10 балів / 10%	3 семестр, 11 тиждень
6.	Індивідуальне завдання з Теми 6.	10 балів / 10%	3 семестр, 12 тиждень
7.	Індивідуальне завдання з Теми 7.	25 балів / 25%	3 семестр, 14 тиждень

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><6 балів</i>	<i>6-7 балів</i>	<i>7-9 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
Індивідуальне завдання з Теми 1	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано критичне мислення, вдумливість, використано лабораторне обладнання
	<i><6 балів</i>	<i>6-7 балів</i>	<i>7-9 балів</i>	<i>9-10 балів</i>
Індивідуальне завдання з Теми 2	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз отриманих	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання

		даних		отриманих даних
Презентація, доповідь	<6 балів	6-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання отриманих даних
Індивідуальне завдання з Теми 4	<15 балів	15-19 балів	19-22 балів	23-25 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не в повній мірі	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання отриманих даних на виробництві
Індивідуальне завдання з Теми 5	<6 балів	6-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання отриманих даних
Індивідуальне завдання з Теми 6	<6 балів	6-7 балів	7-9 балів	9-10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання отриманих даних на виробництві

Індивідуальне завдання з Теми 7	<19 балів	19-20 балів	21-22 балів	22-25 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті не повністю, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано здатність до критичної оцінки різних джерел інформації, вдумливість, зроблені пропозиції використання отриманих даних на виробництві

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням протягом занять	Протягом семестру
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання розрахункового завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації завдання	Безпосередньо після завершення презентації

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Кулик М.Ф., Засуха Т.В., Обертюх Ю.В. Технології заготівлі та зберігання кормів : навчальний посібник. Київ : НУБіП України, 2022. 286 с.

2. Петренко І.П., Славов В.П., Литвиненко Т.М. Кормовиробництво та використання кормів: навчальний посібник. Київ: Аграрна освіта, 2022. 420 с.

3. Контроль якості та безпека продукції в галузі (комбікормова галузь). Єгоров Б.В. Олді+. 2024. 446 с.

4. Гноєвий В.І., Тринчук О.О. Кормовиробництво та кормові ресурси України. Харків : Стильна типографія, 2022. 384 с.

5. Годівля сільськогосподарських тварин. Г.В. Проваторов, В.О. Проваторова. Університетська книга. 2024. 510 с.

6. Кормова база і годівля мисливських тварин /В. О. Опара, В. В. Попсуй, О. В. Корж, О. Б. Кисельов. – Суми: ФОП Цьома С. П., 2024, 152 с.

6.1.2. Методичне забезпечення

6.1.3. Електронні ресурси

1. <https://docs.dtkr.ua/doc/2264-19>

2. <http://minagro.gov.ua/>

3. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>

4. <http://agroua.net/>
5. <http://agrobiz.net/>
6. <http://www.af.gov.ua/>
7. <http://agrotender.com.ua/>
8. <http://books.br.com.ua/>
9. http://uk.wikipedia.org/wiki/Головна_сторінка
10. <http://www.twirpx.com/>

6.2. Додаткові джерела

1. Проваторов Г.В., Ладика В.І. та ін. Норми, раціони і поживність кормів для різних видів сільськогосподарських тварин: Довідник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2023. - 448 с.

2. Даниленко О.М. Сучасні технології виробництва комбікормів і кормових добавок. Одеса : Олді+, 2024. 295 с.

3. Енциклопедія годівлі тварин - Електронна книга. Clive Phillips. CABI Publishing. 2023. 696 с.

4. Базурін О.А., Опара В.О., Корж О.В., Попсуй В.В. Ефективність різних способів попередження мікотоксикозів при вирощуванні свиней. // Вісник Сумського національного аграрного університету: науковий журнал. – Сер. «Тваринництво» 2 (57) – Суми : СНАУ, 2024. – С. 12-19

5. Опара В.О. Ефективність дорощування поросят з використанням у комбікормах оксиду цинку та амоксициліну / В. О. Опара, В. В. Попсуй, О. В. Корж, М. Ю. Романченко // Вісник Сумського національного аграрного університету: науковий журнал. – Сер. «Тваринництво» – Суми : СНАУ, 2021. – Вип. 4 (47) С. 108-113

DOI: <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2021.4.18>

6. Повод, М. Г., Опара, В. О., Михалко, О. Г., Гутий, Б. В., Чалий, О. І., Вербельчук, Т. В., Вербельчук, С. П., & Кобернюк, В. В. (2023). ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИСОКОБІЛКОВОГО СОНЯШНИКОВОГО КОНЦЕНТРАТУ ПРИ ДОРОЩУВАННІ СВИНЕЙ В УМОВАХ ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Тваринництво*, (4), 33-41. <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2022.4.5>

6.2. Наукові та науково-виробничі журнали:

- Вісник аграрної науки
- Тваринництво України
- Пропозиція

6.3. Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. MicrosoftOfficePowerPoint.
4. Програми щодо аналізу та розрахунків раціонів для різних видів сільськогосподарських тварин /для студентів напрямів „виробництво та переробка продуктів тваринництва” і „ветеринарна медицина”, а також для викладачів та спеціалістів сільськогосподарських підприємств. – Суми: Сумський НАУ, 2014.